

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛЬСЬКОМОВНОГО
ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2021

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛЬСЬКОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ» підготовки бакалавра.

Розробник: кандидат філол. наук, доц. кафедри полоністики і перекладу *Моклиця А. В.*

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу
протокол №1 від 27 серпня 2021 року.

Завідувач кафедри:

(проф. Сухарева С. В.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів / 120 / 4		Рік навчання 4-й
		Семестр 8-ий
ІНДЗ: немає		Лекції 22 год.
		Практичні 20 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні год.
		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання польська		

II. Інформація про викладача

ППП Моклиця Андрій Володимирович

Науковий ступінь кандидат філологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри полоністики і перекладу

Контактна інформація +0380954318088, andrij.moklytsya@gmail.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація

Курс присвячений інтерпретації художніх польськомовних текстів в аспекті лінгвістики і, частково, літературознавства. Основна увага приділяється питанням принципів лінгвостилістичного аналізу, хибним уявленнями про природу художніх текстів (які ускладнюють або унеможливають процес аналізу), стилістичним засобам і їх ролі у ієрархії тексту.

Пропонована дисципліна охоплює широке коло прикладних аспектів лінгвостилістики і, по суті, є також підготовкою до написання магістерської роботи.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з основними принципами і прийомами лінгвостилістичного аналізу художніх текстів, сформувати навички інтерпретації творів польської літератури, які мають різну жанрову і стильову специфіку.

Основні завдання курсу: розглянути мовні і структурні особливості художніх текстів; проаналізувати мовну ієрархію літературного твору, визначити основні різновиди стилістичних

(художніх) засобів і їхнє місце у творі; розглянути хибні уявлення про сутність художнього тексту; визначити основні етапи роботи з художнім текстом; сформувати термінологічний апарат лінгвостилістики; навчити студентів розпізнавати жанрові і стильові особливості польської літератури ХХ ст.; сформувати навички пошуку в художньому тексті стилістичних засобів з подальшою інтерпретацією і визначенням функцій.

3. Компетентності

1. ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ЗК-1: Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-2: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-4: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6: Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в галузі знань.

3. ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ФК-1: Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК-2: Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК-3: Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови і літератури.

ФК-4: Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку польської літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК-5: Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК-6: Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК-7: Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

4. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН-1: Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-2: Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-3: Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-4: Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН-5: Аналізувати й інтерпретувати твори польської художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН-6: Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-7: Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН-9: Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бал
Змістовий модуль 1. Językowo-stylistyczna analiza tekstu artystycznego						
Temat 1. Stylistyka językoznawcza: zakres badań	9	2	1	1	5	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 2. Błędne i stereotypowe wyobrażenia o strukturze tekstu artystycznego	16	3	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 3. Zasady analizy językowo-stylistycznej	24	4	4	1	15	ДС, ДБ, Р, РЗ, 6
Temat 4. Całość tekstu artystycznego	17	3	3	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 6
Temat 5. Hierarchia językowa utworu	17	3	3	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 6
Temat 6. Kontekst utworu artystycznego	17	3	3	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 6
Temat 7. Podstawowe środki językowo-stylistyczne i ich funkcje	20	4	4	2	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 6
Разом за модулем 1	120	22	20	8	70	40
Комплексна модульна робота						60
Всього годин/ Балів	120	22	20	8	70	100

Форма контролю*: ДС - дискусія, ДБ - дебати, Т - тести, ТР - тренінг, РЗ/К - розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС - індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ - робота в малих групах, МКР/КР - модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р - реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

- У поданих уривках знайдіть **неологізми** і охарактеризуйте їх структурні особливості. З якою метою автори використали неологізми у своїх текстах?
- З'ясуйте, яку функцію виконують **порівняння** у поданих текстах.
- У поданих уривках знайдіть **метафори** і проаналізуйте їх структурні особливості. Поясніть значення цих образних засобів. Спробуйте з'ясувати, яке місце в ієрархії тексту посідають метафори.
- У поданих текстах вкажіть метафоричні і неметафоричні **епітети**. Яку роль виконують ці стилістичні засоби?
- З'ясуйте, як **наукова термінологія** взаємодіє з художнім текстом.

6. У поданих текстах знайдіть лайливі і непристойні слова. Чи допустиме вживання **вulgаризмів** у художньому тексті? Якщо так, то з якою метою?
7. У поданих текстах знайдіть **експресивізми**. Якою мірою значення емоційно забарвлених слів залежить від контексту? Чим мотивоване вживання експресивізмів?
8. У поданих текстах знайдіть **фразеологізми**. Чим мотивоване використання таких усталених висловів?
9. З'ясуйте, як значення **демінітивів** залежить від контексту. У яких типах текстів (тематика, жанр, стиль тощо) буде доречним вживання цих стилістичних засобів?
10. З'ясуйте, яка роль **звуконаслідувань** у художніх текстах.
11. Проаналізуйте структуру поданих текстів і вкажіть **синтаксичні паралелізми**. Як будова речень впливає на семантику тексту?
12. Яку функцію виконують **повтори** у поданих уривках? Яка різниця між повторами і тавтологією?
13. Проаналізуйте особливості **синтаксичної будови** поданих нижче текстів. Як структура тексту корелює з його змістом? Знайдіть відхилення від стандартів літературної мови. Чим вони мотивовані?
14. Простежте, як **іронічний образ** формується на рівні мови. Які групи слів сприяють формуванню іронічного зображення?
15. Дослідіть процес формування **гротескного образу** на мовному рівні.
16. Проаналізуйте поданий текст в контексті **символізму**, футуризму, експресіонізму, сюрреалізму, авангардизму, абсурдизму, постмодернізму.
17. Подані нижче тексти мають виразне **сатиричне** спрямування. З'ясуйте його специфіку (які явища викривають/висміюють/критикують автори). Яким чином сатиричне зображення формується на рівні мови? Чи сприяють формуванню сатиричного образу окремі пласти лексики, синтаксична будова?
18. Прочитайте уривок. З'ясуйте, які елементи традиційної **казки** і **наукової фантастики** функціонують у цьому тексті. Який результат такого поєднання?
19. Нижче поданий текст – це **фейлетон**, тобто гібридний жанр, який поєднує у собі ознаки художньої літератури і публіцистики. З'ясуйте, які саме елементи публіцистичного і художнього стилю взаємодіють у тексті. Спробуйте також визначити жанрову домінанту цього фейлетону.
20. Прочитайте подані **театральні мініатюри**. Які жанрово-стильові особливості таких мінідром можна виокремити? Що спільного, а що відмінного між традиційною драмою і мінідрамою?
21. З'ясуйте, як формується **пародійне зображення**. Що саме пародіюють автори поданих уривків? Які засоби на рівні мови формують пародію?

Методичні рекомендації до виконання завдань й оформлення матеріалів

1. Для повноцінної роботи на лекціях і практичних студентам потрібен посібник «Лінгвостилістичний аналіз польськомовного художнього тексту» (див. список літератури). Вправи і завдання з посібника використовуються також для дистанційної і самостійної роботи.
2. Запропоновані завдання бажано друкувати на комп'ютері і зберігати у текстових форматах (txt, doc, pdf тощо). Як варіант – писати від руки і приносити викладачеві особисто або надсилати відскановані копії на пошту.
3. Виконувати вправи і завдання треба сумлінно, без використання принципу «копіювати – вставити». Для перекладу можна використовувати онлайн словники, однак варто уникати програм перекладу цілих текстів (як google translate).
4. Особливу увагу звертати на грамотність у подачі мовного матеріалу (для цього бажано мати текстовий редактор з функцією перевірки польської орфографії, наприклад, безкоштовний пакет OpenOffice).
5. Роботи надсилати у визначений викладачем термін на вказану інтернет-адресу або

приносити особисто.

6. У разі проблем з виконанням самостійних завдань, студент має право звернутись до викладача за консультацією (у режимі онлайн або на кафедрі).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента:

1. Кожен студент, який не відвідував заняття з поважних причин, має право виконати низку завдань самостійно. Зразки завдань можна взяти у викладача.

2. На максимальний поточний бал (40) можуть претендувати тільки ті студенти, які регулярно відвідували практичні заняття.

3. Для позитивного результату студент зобов'язаний виконати принаймні частину запропонованих завдань.

4. Студент, що не відвідував лекції і практичні, а також не дуже старанно виконав самостійні завдання, може претендувати тільки на задовільну оцінку.

5. Усі самостійно виконані завдання приймаються до офіційно затвердженого дня заліку з дисципліни (через електронну пошту або подаються студентом особисто).

6. Основні завдання для самостійного опрацювання: вправи і творчі (творчо-пошукові) роботи.

7. Основний принцип співпраці: завжди йти назустріч студенту, який має бажання вчитись, дотримуватись [*Кодексу академічної доброчесності*](#)

**Під час вивчення курсу «Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту», визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу «Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим си́лабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів [подані за посиланням](#).*

V. Підсумковий контроль

Підсумкова робота – творче пошукове дослідження щодо особливостей структури та ієрархії художнього тексту. Студент має самостійно обрати твір польського автора (XX-XXI ст.) або його фрагмент і на цьому матеріалі проаналізувати ієрархію мовних засобів і особливості стилю загалом. Свої спостереження можна викладати у довільній формі (обсяг – від 5 сторінок друкованого тексту) і надсилати на електронну пошту (a_moklytsia@ukr.net), або приносити особисто.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 - 100	Відмінно
82 - 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 - 74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 - 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бабенко Л. Г., Казарин Ю. В. Лингвистический анализ художественного текста. Москва, 2003.

2. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів, 2003.

3. Болотнова Н. С. Филологический анализ текста : учебн. Пособие. Москва, 2007.
4. Дудик П. С. Стилїстика української мови. Київ, 2005.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посібник. Київ, 2008.
6. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови. Київ, 2003.
7. Моклиця А. В. Лінгвостилїстичний аналіз художнього тексту (на матеріалі польської літератури ХХ ст.): URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13720>
8. Bolecki W. Poetycki model prozy w dwudziestoleciu międzywojennym. Kraków, 2000.
9. Ignatowicz-Skowrońska J. Frazeologizmy jako tworzywo stylu współczesnej powieści polskiej. Szczecin, 2008.
10. Kopertowska D. Analiza stylistyczno-językowa tekstu. Kielce, 1992.
11. Kurkowska H., Skorupka S. Stylistyka polska: Zarys. Warszawa, 2001.
12. Nycz R. Język modernizmu. Prolegomena historycznoliterackie. Wrocław, 1997.
13. Pawelec A. Metafora pojęciowa a tradycja. Kraków, 2006.
14. Podlawska D., Płócnick J. Leksykon nauki o języku. Bielsko-Biała, 2002.
15. Słownik literatury polskiej XX wieku / Pod red. J. Sławińskiego. Wrocław, 1996.
16. Wilkoń A. Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny. Katowice, 2000.
17. Wróblewski P. Struktura, typologia i frekwencja polskich metafor. Białystok, 1998.
18. Z zagadnień frazeologii, stylistyki i kultury języka. Poznań, 2006.
19. Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki. Warszawa, 2008.